

Psalm 118:8

What do you know about Psalm 118:8? Is it the center verse in the center book in the center of the Bible.

Sure. Or Not? Well - likely not exactly. It is a very powerful verse in it's own right.

Did you know?

PSALM 118 is the middle chapter of the entire Bible.

PSALM 118 is preceded by Psalm 117, the shortest chapter in the Bible.

PSALM 118 is followed by Psalm 119, the longest chapter in the Bible.

PSALM 118 is preceded by 594 chapters and followed by 594 chapters.

If you add the 595 preceding and 594 following chapters, the sum is a total of 1188 chapters. Psalm 118:8 (that's 1188) is the middle verse of the entire Bible.

And what is this central verse of the Bible?

"It is better to take refuge in the Lord than to trust in man"

- Psalm 118:8

HREPUTU

LALPA A CHUN LAWM RAWP RO

PATHIEN IN EI NIH

Vanlalreng

SUOL LEIA THINA

L R Varte

PATHIEN TAWTAWRÂWT HUNG INRÎK DING NI -

INRING ZINGA UM A ȚUL ZIE

Jessai L Neitham

THLIER BÎK NEI LO NATNA

John L Pulamte

COVID-19 HRIPUI LE LOCKDOWN

Dr Dony Tuolte

Hrepuitu

Hmar Christian Fellowship
Delhi

Chanchinbu Thlakip Suok
(Regd No:S/ND/599/2015)

Vol. 15 No. 3
March - April 2020

Editor:

L. Robert Varte

Jt. Editor:

Upa Lalsiemlien Pulamte

Editorial member:

Pu Immanuel Khawbung

Printing:

Pu Nehemiah D. Ruolngul

Contributing editors:

Pastor Lalditsak Inbuon

Pastor Lalsiesang Joute

Address:

Editor, Hrepuitu,

No. 1221

RK Puram, Sctr 12

N Delhi-22

Tel: +85888-06754

email: hrepuitu@yahoo.
com

***Hrepuitu a article insuo
hai, ngaidân suklanga
um(hai) hi HCF Delhi
ngaidan a(n)ni chuong
kher nawh. Ziektu tin
mawphurna a ni lem.
Pathien thu le artikul
insuo nuom hai chun
iengtiklai khawma editor
hai email ah thuziek hai
chu pek thei zing a ni -
Editor***

Editorial:

Tulai khawvel popo Covid-19 leiin eibuoi
in ei ngatiuona hai leh news a hai khom
Corona ti lo iengkhom hmun hlou lien
lem a um nawh a.

Chuonglai zing chun, eini Krista zuitu
hai chu Pathien hnai na dinga ei hmang
na hun remchang tak a nih a. mitin le
suongtin khawm Pathien hnai nawk zuol
a, ringtu in tin hai khawm biekin an
chang pei ang in, Pawlmawia hming hin
voikhat chu ka group umna pakhat ah a
thil hung post hi ngaituona a suksei khop
el a. Hi chanchinbu tiemtu hai khawma ei
ngaituo seng nuom a um leiin,

Corona virus nêka ti ding,

1. Mani hmasielna virus
2. Hotu inchûna virus
3. Tha intina virus
4. Vênghai hmangei theinawna virus
5. Uire na virus
6. Corruption na virus
7. Midem hmangna virus
8. Thlawmngai thei nawna virus.
9. Indik nawna virus

Lockdown lai a thlawna fak ding thuneitu hai sem le inhlat ta hleng a tih.

Thawk-le-khata COVID-19 hripui inleng le Lockdown ei tuok hi, tamtakin
mitvar phana'n hmang in la nuom a um. Ei Lalpa hung nawkna ding min
thlir tir sien, mi tam takin in lamlet nan hmang mawl ei tiu. Ei lungril Lalpa
tieng hawngin a kuom tieng kir nawk ei tiu. Hi hun hi nang le kei, Lalpa'n
hmangai rawl nêma a mi kona a ni el thei i sawn naw! Ngaituo chieng ei
tiu.

HOSEA 6 : 1

Hung ro, LALPA kuomah kir ei tiu.

Mi lo kei nawi tah sienla khawm,

A mi sukdam nawk ding a nih;

Mi lo inhliem tah sienla khawm,

Ei hliemhai tuom dam a tih.

Leh! **COVID-19 le lock down** ti thupui hmangin ramtin ramtang ka thun
a. Inkhan lo le in ruollo t̃ekt̃uk um a tih. Ka thupui tak chu Lockdown leiin
Holy Bible tiem suok nawk din hma ka lak. Holy Bible tiem suok nuom ei lo
um pal chun tu hi decision lak hun a nih. Chubaka, thawk-le-khata **Covid-
19 hripui le lockdown in** a mi nang thut ang hin ei Lalpa hung nawk ding
um thei ngai a nih. Chu chu hre zingin mitinin ei lampui suikir ei tiu. Lalpa
kuom tieng kir zai rel ei tiu.

A lo hlawkpui dam ei um khiet rawi maw ti beisei zingin lungmila inlang ka
hung phawrlang. Tiemtu po po Lalpa'n malsawm raw se cheu.

Dony Tuolte

28th April, 2020

port le export) chu ei thiem zawng tak a nih. Pathien thutak tieng na ei sukset a, khawvel thil le tienami thu tieng na ei sukvar zo. Hun nuhnunga tlung ding Pathien thua ei hmu sukdiktu ei ni ve zing.

2 TIMOTHE 4 : 3 & 4

Zirtirna indik an ngaithlak pei naw hun a la hung tlung ding a nih...

Thutak hre dingin an na sukset an ta, pipu thusim tieng na daw lem an tih.

COVID-19 hripuiin thawk-le-khatin khawvel rambung tin a rŭn. Inring lawk le hriet lawk um der lo, nuom le nuom naw thu hril loin ei chengna ram khawm Lockdown in a mi nang thut. Mi tam tak fak le dawn ei insam. Dawr le Mall hai ankhar. Nitina suong ding insam khawm ei bo nawh. Hieng ang hin, ei Lalpa hung nawkna ding ni chu a tlung thut thei zing. Inring zingin um ei tieu. A hun le ni, darkar a hre reng ei um si nawh.

MATHAI 24 : 42 & 44

Chuongchun, inring zingin um ro, ieng tik ni am in Lalpa a hung ding ti in hriet si nawh.

Chuleiin, nangni khawm inpei sa zingin um ro, in beisei naw lai huna Mihriem Naupa chu hung hlauh rawi a tih.

An leh! chu ni le hun, hung tlung thut ding ni ta sien ei inring tawl ta am leh! Ei hmasuon ngam tawl ding am? Nuom le nuom naw thu reng hril thei ni naw nih. Ei inring naw huna, a tlung thut thei zing. Tulai ei pal mek lockdown chu nepte ning a tih. Tu hin chu fak le dawn nei lo, a harsa deu khawm, Sawrkara thuneituha'n fak ding a thlawnin an sem. Bu le hme, tam he hu naw sien khawm, damna ding tawk hmun tina an sem.

Isu hung nawk pha chu hiengang hin Sandamna, Chatuon hringna a thlawna chang thei ni ta naw ni a, sem ni naw nih. Lockdown huna a thlawna fak ding sem angin a thlawna dawng um ta naw nih. Chu pha chun, a mi thienghlim hai a lawrkhawm ta ding a nih. Hnuoi le vana Thuneitu Pathien hring hun tiem a tlung pha hun lawmum, Sandamna ni khar ni tang a tih.

LALPA A CHUN LAW M RAWP RO

Lalpa a chun lawm rawp ro, ti nawk hlak kati lawm ro.

lengkima ṭawngṭai le hni in lawmthu hrilsa peiin indithai chu Pa-thien kuomah inhriettirin um lem rawse.

Phillippi 4:4-6

Ei tulai buruok leia lungrila hun iemani chena, kalo pai chu hei bundawk veng kati ie.

Nikhat chu ka lungril taka hin ka lawm emem a, mi tamtak haiin muol an miliem sana, tiem senglo hai tadingin ṭapna an changzo bawk lai hin, kei hi kalo lawm emema tiin ka lungril chu ka bieka. Nisienlakhawm lawmna takel lungril a ka nei hi Isu mi pek anih. Hn-uoi lawmna hai neka lawmna ropui Van lawmna ani lem sih.

Awle, ei thupaia zuklut nghal eitih.

Khawlai hmuna khawm Vadungpui hai chun phaizawl an ṭhuoi hlak ah. Tuiṭhapui khawmin Churachandpur phaizawl a ṭhuoi ve ah. Brahmaputra khawmin Assam phaizawl ropui le inhawi takel a ṭhuoisa bawk ah. Mo angdeu in ankhât anni nawh sawmsa annei ve pei anih.

Chuleiin tulaia Ina eiin khum nasan COVID 19 hi ṭi a um hle a, sien-khawm, a thil hungsawm haia inthawka ei vangnei zie hi hei thlir inla ka nuomah. Mihriem chu zat, kha zat an thi ta, chuzat chu quarantine annih, chulai rama khawm chun an invawi ṭan ta tihai velhin chu hringnun hi a suk fair naw zuol deu hlak anih. COVID 19 ri ei hei hrieta inthawk LOCKDOWN ti ṭawngṭhar le Ina ei heiin khum ṭana. Ei insûnga Pathien thu ṭha le thuhrl thiem² a mi hung ṭhuoilut peka. Ka ruolhai office ankaia, ka chawl sawt ta vawisun bek chu va kai kati ti ngai bawk lo. Vawisun chu chulai chun kafe ding, suok ngei²

a ngaiding tiding hlak umbaw lo. Lungruol takin Ina ei umtlanga. Ami deltu hi Pandemic World wide nisienlakhawm kawngkhata chu lungril zangkhai natak a um angreng baw. A ruol t̃hapa bufak na ani baw, Zing le zan Dal, Alu haile inhmatuok a ngainawka, Bufak khawpa Sermon ei ngaitlak nawka. A thl̃awna bufai changpawl le. A thenin Gas Home deliver anlo changbaw. Thenkhat an In ba-hara hai ngaidam anni baw. Thenkhatin an poisa battu hai popo ngaidamin, batbu chen dam anlo raw baw. Bible ziek le tiem haiin zo ngei tumin t̃hang anl̃ak baw. Amatak ngaituo lo chun, a thil hungsawm haihi eita ding chun lawm ava umthei de aw! Lo umnaw sienla hieng popo hi ei tawng awm si nawh ah.

2 Korinth 6:2

"Hun lawmumah ka ngaitlak che a, sandamna nia ka t̃hangpui che" ati si ah.

Ngaita u tuhi hunlawmun chu ana, ngaita u tuhi sandamna ni chu anih.

Hiengang bâka hunth̃a le hun lawmum hi tawngnaw antak ta aw-mde! Sandamna a buoihai tadingin hiengang tluka Hun lawmum le Sandamna ni, hunth̃a hi hmunaw antak ta awm de aw! Mi tamtak haiin an nuhmei an pasal an naulete hai an ch̃an laiin eini ruok chu *A kutpha ropui sunga* Lalpan ami hei sie nawka. Chuleiin ei vang-nei nale ei hamth̃atna tieng hi ka ngaituo phatle lawmrapp ding hi eilo ni ngei de!

Ab̃iktakin Manipur lem hi chu ei hamth̃a zuol anih. thlipuihrang leiin buoi taluo in eila umnawh a, Mimkeiin a mila sukbuoi naw baw, Lirin hning in a mila sukbuoi nawbaw, tuilien in a mila sukbuoi naw-baw. COVID 19 laka eila himbaw. Hienghai popo hi mi tamtakin an hringna anlo ch̃anna ahin vawisunni chen hin nangle kei hi iengleia la h̃imb̃ik am eina???tihi ka lungril them rawptu anih. Mani le mani indawn inla chu lawmthu hrilna ding hrie nghal ei tih.

message thawndar chu ei inhaw le thiem zawng tak a nih.

Whatsapp message ei hmu le tiem hai hlak, thudik le thudik lo hriet kar thlak thei lo a tam. Thenkhatin COVID-19 le inzawm ni awmtakin hun liem ta hnung pic belsain an thawndar. Khawvel le hnuoi mihriem hai tak hi chu aw! A t̃uol lo, buoipui lo ding buoipuiin ei inlap sup sup a. Ei lungril a buoi zoa, a ngawng zo tawl tah.

Message ei hmu le hriet hai hin a mi suk thlabar tawl. Ei thawthei um chuong lo. Bengvara varna din message tiem le hriet a pawimaw. Sien-khawm hun t̃ha khawralna'n hmang tum naw hram ei tiu.

Tumkhat Lockdown lai message pakhat ka tiem fuk ang deuin message hmu le thawndar hi tam tak ei sinpui tak ni'n an lang. Message chu tawite'n suklang ka tih.

Mi pakhatin "Tulai lockdown sung kan business kan buoi taluo, lak lut (import) le thawndar dawk (export) kan thaw char char* a ta.

***Mi dangin lockdown a ni hi teh! leng tin am in buoi thei a? tin an sawn a.**

A ma chun lock down sung "Message laklut (import) kan thaw a, kan laklut chu kan thawndar dawk (export) nawk, ti'n a dawn.

Hi message hi lockdown sung mi tam tak ta din applicable ning a tih.

Hi message ka tiem hin ka lungril a taw hle. Chatuon hringna bu (Holy Bi-ble) hi mi iengzat in am Lockdown sung tiemin ei buoipui ding! Chune kin whatsapp tiemin ei ngaiven lem ka ring. Thudik le indiklo, thuthang buoipuiin hnuoi mihriem ei inlap rak rak. Hienghai nek hin Pathien thu tiemin thawndar in la ei hlawkpui lem naw ding mawi! Ti dam ka ngaituo a. Hun ei hmang nuom dan mi tinin enchieng ei tiu.

Tu lai chu mihriem lungril hin, kei t̃hangsain Pathien thutak ngaithlak nekin khawvel tienami le news hin ei lungrila hmun a hlao rawn lem. Message ka phawrlang ang deu khin message laklut le thawndar dawk (Im-

hle. Ka thuziek haia a t'ul angin Bible chang zepa hlak lang khawm Bible tiemin hun ka hmang tam nawh. Ka hrietsa ring ka ni tak.

Kum tam a liem ta, (ka nunghak lai) Thalai pawlin Bible tiemrawn inruol-siek kan nei a. Kha huna kan thaw dan chu **THALAI INKHAWM** thawleni zan zat, kar khat sunga Bible kan tiem zat report kan pek hlak. Chu chu Secretary'n a record a. Kum tawpa Bible tiemrawn pathum chen han lawmman an dawng ding a nih.

Chu kum chun **Holy Bible** vel thum le **Thuthlunglui** po ka tiem suok. Hi tum hin Thalai Pawl lai Bible tiem suokrawn tak ka nih. A Pakhatna ka lak a, **Thuthlungthar Bible** lawmmanin an min hlan nghe nghe. Hi hnung hin 2004 kum khan Holy Bible ka tiem suok nawk. Hi hnung chu Holy Bible ka tiem suok ta nawh.

Lockdown huna Hotulien, Rev. J. Huoplien Neitham le message kan in text chu ka hlawkpui hle. Bible tiem suok nawk din decision ka siem a. Tarik 26.04.2020 a inthawk Genesis ka tiem tan. Holy Bible tiem suok din ien chen am hun ka lak ding ka hriet nawh. Sienkhawm Pathien hratna ringa tiem suok nawk ka tum. Hi hi lockdown ka hlawkpuia ka sawr tangkai dan a nih.

Ka thil tuok hin ka lungrilin ram tin a fang kuol a. Holy Bible tiem suok tam tak um ei tih. La tiem suok der lo khawm um ei tih. Bible sunga **Lekhabu Hming** ieng zam a um ? Ti hre lo ei um nuol el diem! Keia anga Bible tiem suok tam lo um nuol ei tih.

Chuleiin, ka thu incha nuom chu Lockdown pawtsei ding le ding naw a buoi nawng ei tiu. An pawtsei naw le a tha. An pawtsei lem chun hun thaa ngaiin Holy Bible tiemna'n hun hmang tum lem ei tiu. Hi hi lockdown hmang tangkai thei dan chu a nih.

Leh! Whatsapp message ka en chang, COVID-19 chanchin hin a bit el. Thu pakhat ei hriet leh hril dara thawn dar ei chak a, ei thawn dar zung zung. Chu lei chun group ka thangna haia message in ang a tam. Ka phone infuk lo, memory tlawm leh ka delete nawk nget nget hlak. COVID-19

Manipur hi Gospel Chanchintha hunglut na hmun Chanchintha a Mansapui ei bangna hmun ani lei am ani ding aw tidam hi ngaituona tamtak a min neitir hlak.

Nisienlakhawm ei suol kutbal haiin eilo hruk hlak leiin Lalpa lungril chu Na hleng atih.

Deutoronomy 28:49

Hlataka inthawk kawlkawdawng a inthawkin nangni thaw ding hnam LALPAIN mupui bir angin hungtir ata, antawng khawm in hri-etnaw hnam.

Tuta natna hri eido mek hi Mupui bir ang ela hrat le indar hrat, a tawngkhawm ei hrietlo hnam chu ei hmasuon mek ani sih.

Deutoronomy 28:50

Upahai khawm pawisa lo le thalaihai khawm ditsak chuonglo hnam hrangsie tak el chu

Hnam hrangsie ati hi eini hai anga hnam niloin, **a hnam hming chu COVID 19 aloni zing** Upa deu haikhawm inza bik chuonglo thalai khawm enhran theilek lo khawpa hnam hrangsie mihriem tamtak hai suot remtu chu alo ni sih.

Chuleiin Lalpan huntha hun lawmum ami pek sunghin Lalpa a lawm eita, iengkima tawngtai le hni in, lawmthu hrilsa peiin, tulai natna laka himtaka um hi ei dittak le ei nuomtak ani bawka. Ei dittak hi Lalpa kuomah inhrietir zing pum in, lawm pumin a rawngbawl ei tiu.

Lalpan a thu mal mi sawm pek rawseh.

Vanlalreng Khawbung
19th April 2020, Rengkai.

**SUOL LEIA THINA
ROM 6:23**

LR Varte

BSI

Suol man chu thina a ni sih a; Pathien thilthlâwnpêk ruok chu ei Lalpa Krista Isu zârah chatuona hringna a nih.

DV

Suol hlaw suok po chu thina a ni si a; Pathien thilthlawnpêk ruok chu ei Lalpa Isu Krista zarah chatuon hringna a nih.

A ni dan tak a chun, suol hi Pathien lakah helna a nih. Ei suol hin Pathien (thil popo siemtu le hringna neitu) lakah a mi thre (separate) a nih.

Isu chun kei hi Lampui le Thutak ka nih (John 14: 6a) a a tih a nih. Pathien hi ropui takah "KEI HI" or "I AM" tia hriet a nih.

Hringna hi Pathien a um a nih. Chuleiin suol ei thaw a, Pathien lakah ei um hlat hin, Hringna indiktak anthawk ei inthre a nih.

Chuchu, thina ei experience a nih.

Points pathum a um a hrilfie ngai:

Pakhatna, suol leiin taksa thina an tlun nghal kher nawh. Rom 6 a hin suol ei thaw char in ei thi nghal ding a ti a ni nawh. Chu nek hman khawmin, thlarau thina a hril tum lem a nih.

A pahnihna, Krista ah sandam ei nih khan, thina tawpkhawk, thlarau thina lakah khom sanhim ei nih a, chun Thlarau hringna ah thuoilut in ei um a nih. Paula khan "**Pathien thilthlawnpêk ruok chu chatuona hringna**" tiin a ziek a nih.

A pathumna, ringtu ni tah si, anachu suol leiin kongkhat tak a chun Thlarau a "thina" ei chang hlak a nih. Suol leia ei hlaw suok, thina (Pathien lakah inthrena, separation) hi pumpel thei dinga Cross ah sandam san-suok ei nih lai zingin, Pa leh ei inlaichinna chu ei suol na leiin ei suksiet hlak a nih.

Suol ei thaw hin, thlarau a thina ang ang hriettheina/ 'symptoms' ei experience hlak a nih.

zeu. Tu ta tum ruok chu office kai loin in-a inkhum lang khawm ziek thei ngirhmun ka chang si nawh. Ka ziek naw chu thukhat ni sien, sermawn mi ziek le Video tak ngiel khawm ka ngaithlak thei nawh. Phone dang ka hmang a chu a fuk tak tak thei chuong si nawh.

A chung a hi a thu khaw-changa, thuhmahruoi anga ka hril a nih.

Samari mi tha ti thupui hmanga a tawnhrieta inthawk ka lo ziek tah, Hotulien le inzaum, taksa rama ka Pa ni bawk Rev.J Huoplien Neitham-in tarik 26th April 2020 hin message tawite a mi hung thaw a. A message mi thaw chun **chona thatak** a mi pek. **Lockdown sawr tangkaia Bible tiem ka thaw a. Tu hin bu 54-na ka tiem mek** a hung ti a.

Ka hun hmang dan le ka khaikhin a, ka tluk naw zie an lang uor uor a. Ka tlawm rawng rawng el. Lockdown sung hun awl hau lang khawm Bible tiemin hun ka hmang tlawm a. Ka phone a that hun le en thei a ni chang message tiemin hun ka hmang.

Bible tiemin en de hlak lang khawm hun sawt ka bi pei nawh. Bible tiem nekin ka phone a message tiem ding ka melkai lem. Bible hi lockdown sung a tiem rawn, tiem suok ei um diem maw? ti dam ka ngaituo a. Bible ka tiem tlawm zie ka hriet thar. Rev. J. Huoplien message hin Holy Bible tiem tam din chona a mi pek.

Hotulien Rev. J. Huoplien Neitham hi kawng tam taka mi **inspire tu le mi encourage** tu a nih. A tawngbau suok le a thil hrila inthawkin Pathien thu iemani zat rau ka ziek pha ta bawk. Ka ta din **mellung le ban pawimaw, a kila lung mi dawmsanga mi kam kangtu** a nih. Lockdown sung Bible tiemin hun a hmang tam ka hrietin kei khawm Bible tiem suok nawk din lungril ka siem a. A ma chanchin hin phurna le tha thona a mi pek thar.

Bible tiem hril ta vek le hun liem hnung hei phawrlang ka tih ie. Kum 2016 a inthawk Pathien thu anlang ang peiin ka ziek tan ve a. Ziek mi ni naw lang khawm Pathien thu ka dawng hai ziekin ka siekhawm pei a. Tu hin **Volume -VIII** chen ziek zoin a um tah. **Volume I to Volume-IV** sut zo a ni ta bawk. Hi zat zat ziek ding mi petu Siemtu Pathien chung a ka lawm

COVID-19 HRIPUI LE LOCKDOWN

EPHESI 5 : 16 & 17

Hun ̣ha naw taka um ei ni leiin in hun hmang ̣ha ro.

Chuleiin, invet taka um loin, Lalpa ditzawng chu hriet fie tum lem ro.

Tulai khawvel rambung tinin a buoipui COVID-19 hripui leiin ei chengna India khawma lockdown 24th March 2020 zana inthawk 14th April 2020 chen a puong. Hripui hi andar zau pei leiin a hun 3rd May 2020 chen pawtsei a nih.

Pathien thu khuopin a um si naw nawh ti angin Lockdown e! ti loin hi sung hin online Sermawn ngaithlak ding le zieka sermawn a tam hle. Lockdown ei hlawkpui tawl hle. Sienkhawm tiema ngaithlak el ni loin, ei thu ngaithlak le hriet hai ei hringnuna parsuokin ra insuo ngei sien sawr ̣angkai zuol ei tih.

Inring lawk le inpuocha lawk um loa thawk-le-khata lockdown puong a ni leiin mi tamtak ei buoi. Mak tak chu hi sung hin ka phone an lockdown ve tlat. Pathien thu ka dawng khawm ka ziek ve thei nawh. Online sermawn ka ngaithlak ve thei naw a, sermawn ziek khawm nisien a hun lai ka tiem ve thei nawh.

Institutiona sinthaw ka ni leiin kan HQ thusuokin student hai syllabus zo dingin online class lak ding an tih. Online a thei naw khawma ralkang a whatsapp a student hai note siem peka syllabus zo ding ti a nih. Ka phone hmanglai an lock down leiin mani tawka ka buoi ve. Ka naunu khawm Schoolin online class tarik 23.04.2020 a inthawk an ̣an leiin a phone a buoi ve char char.

Ka naunu'n phone a hmang naw hun kan chan a, student hai note ding ka ziek a. Ka ziek zo hmasa ka thawm pei a. Vangnei thlak takin tarik 25th April 2020 khan ka zo ve tah. Kan thuok huoi chu tie. **(Hun ̣ha naw a um ei ni leiin hun hmang thiem dan inchuk a ngai ti a tharin kan chuk daw).** Ni dang ka tawnhriet le inzawm Pathien thu inlang ka ziek ve zeu

Chuong *symptoms* hai chu inthiemnawna, suongtieng ruok rieu a inhrietna, lungril buoina, or Pathien leh inzawm ta lo na.

Chuongpha chun, mifel nekin mi felnaw hai angin ei um ta hlak a nih.

Ei suolnahai hin, ringtu ei ni chung khoma, Pathien lungril ei sukna in AMA Thlarau ei sukna hlak a nih. (Ephesi 4:30).

(Chun Pathien Thlarau Thienghlim chu suklungngai naw ro, tlanna nia dingin amaa chun inchikin in um kha.)

Eini le Pathien kara eiin inlaichinna chu suktan naw sien khom, ei suolna khan Pathien leh eiin kar ah "barrier" (bang) a sie ta hlak a nih.

Naupang le a nu le pa hei ngaituo rawh. Naupang in thu a awi naw hin, a nu le pa le kha naupang inlaichinna kha a thranaw (strained) hlak a nih.

Pa/Nu chun an nau chu an la hmangai zing a, a nau tadingin a lungril ah thil thra tak chu a la ditpui zing tak tho a nih.

Naupang chu a Pa/Nu ta dingin a nau nina an hmang chuong nawh a. Anachu thununna, ringhlana, discipline na, mani inthiemnawna, le thil dang dang a experience hlak a nih.

Naupang le Pa/Nu inlaichinna chu a nakie pha chu siemthrat nawk a nih hlak a, anachu dan naran in, iemani lungril natna/ (*pain*) chu a fethleng a ngai hlak a nih.

Chuong ang char chun eini hai leh Pathien kara khom hin a nih. Pathien lakah ei suol, ei hel pha, Hringna kawltu, Pa Pathien ngei chungah ei hel, ei suksuol ani leiin, "thina" ei experience hlak a nih (lungril ah natna le koidarna).

Pathien kuomah ei kir nawk pha ruok chun, thlarau a hringna- Pathien leh inremnawkna, felna, zalenna, etc hai tieng ei Hringna chu thuoiin a um hlak anih.

Naupa tlanhmang chanchin (Luka 15:24) a khan a pa in a lo lawm a a thuhiril khan a hrilfie in ka hriet.

Hi ka naupa hi a thi a, a hung hring nawk ta a ni hi; ân hmanga ei hmu nawk ta a ni hi, a ta.

1 Korinth 3: 16-17

Pathien In in ni le Pathien thlarau nangni ah a um ti in hriet naw am anih?

Tukhawmin Pathien In chu a sukkhawhlo chun Pathien in ama chu sukkhawhlo veng atih. Pathien In chu anthieng sih a, chu in chu nangni in nih.

Hun iemani chena kalo ðhungde, hung ngirpui vak katih ie. A ðangkai pui dam eilo um tâk duoiin.

Ei tulai boruok leiin Biekin hawngin ei inkhâwm theinaw ah.. Kawngkhata ding chun a pawl lawmum ting ei tih. Ina sermon tamtak ngaitlak na'n hun ei hmanga.

Amiruok chu ei Biekin haihi eini'n kuta ei bawl sie nawkthei an ni ah. Ei taksa Biekin ruok hi chu kuta bawlo, Lockdown in ami kharpek theilo Pathien In neitu le enkawltu hai eini leiin ei vangnei khawpel anih.

Biekin eiin khawmlai te khan Biekin sung inhnaw le, fakthei kâwr/hâwng dam ei hmu chun ei laka ei dehawna, ei sukfa pei hlaka. Kuva fakna sendam lo umpal sien lem chu a sukfa tu ni seng eiti ring a um. Asan chu Biekin le thienghlim lo kha inmawi eiti naw lei anih. Pathien eiva bieknale ei inpâkna hmun ani mieu si annawm maw? Chu Biekin kuta bawl hman chuonglawma sukfa le suk thienghlim ei nuom chun, Biekin kuta bawl neka ropui lem, ei taksa in Pathienin ama angpui chara alo siem hi anih. Hi ei taksa Biekin hi iengang taka thienghlim in am ei lo enkawl ve a? ti hi mani sengin lungrila eilo indawnna ding nisienla nuom a um hle.

Kei hi thu ziektu ngeikhawm hi ka fihlim biknawh. Piengna le seilienna in a ziraw khawm ning ata, lungril ngaituo suol chu thukhat loni sienla. Hmuom le hâwp haihi kalo thaw ve ah. Thaw taktak nei silo thaw theinaw nei bawlo in ka uma. Ami sukhnaw hi kati khawp ela, tawpsan ka nuom takzet el ta ah. Tawpsan ka hang tumzet chun in ðhepui harsa kati

sî a nih. Mihriem hringnun hi chawkpawl nuna sip a ni a, a châng chu fel fâi deuin rorêlna ei hmasawn a, a châng leh hrietthiem harsa khawpin indik lo takin rorêlna ei chungah a tlung nâwk sî.

Ei Pathien hi a hming **MAKA REMRUOTTU** a lo nîna mâin a rem ruot dân hi mak a, mihriem varnaa sui suok ruol ding zie zâng hi a ni nawh. Hla siemtu khawmin,
Ka Lalpa remruot dân,
Tu'n am hril zo an t'a?

a lo ti thlu thlâwt el. Pathien rem ruot dân makzie chu a hmu chieng hle chu ni'ng a tih.

Pathien hin ei dit dân le ei hriet thiem zâwng nêkin, Ama dit dân le ei hriet thiem naw dân tak hin ei chungah ro a rêl hlak. Chûleiin ei thil hnîhai hi, mi thawpêk loa hlawsama ei inngai ta hnung dân hi, ei inbeisei naw dân le ei lo inchnaw dân daia a mi thawpêk lei dân hi a lo ni nuom vieu hlak. Thlasik dei hunah mîhai angin inthuum lumna ding thuomhnaw man tam nei zo naw inla khawm, a âiin hrisêlna dânin Pathien chun thuomhnaw nêka ðha lemin a mi lo inthuum dai thei a nih. Mîhai angin sùng le kuo mi ðhangpuitu ding nei zo naw inla khawm, pawisa tam tak lam suok theina hrisêlna le hrâtna dânin Pathienin mal a mi sâwm thei a nih. Lung varna dân mi pein lekha thiem theina dânin mal a mi sâwm thei baw.

Chuong ang chun hmêl danglam tak takin ei lo inbeisei nawna kî tieng dai dânin Pathien kut hi a hung inlang hlak a nih. Chûleiin Pathienin a mi tosan anga ei ngaihai dân hi ei lo hriet naw lei mei mei dân hi a lo ni rawp hlak.

A tâwp taka dingin ei hriet dinga ðha chu hi hi a nih:

Natna siemtû chu Pathien a ni a, amiruokchu intlungtirtû chu Pathien a ni kher nawh tî hi. A tâwi zâwngin, iengkim siemtû chu Pathien a n'a, sienkhawm iengkim intlungtirtû chu Pathien a ni kher nawh. Ieng po khawm chu ni sien, ei ðhatna dinga Pathienin iengkim hi a mi ruotpêk a lo ni lem hlak.

Lalpa'n a thû mal mi sâwmpêk raw se.

THLIER BÎK NEI LO NATNA

John L Pulamte

Natna hin tû khawm thlier bîk a nei naw a, inzâ le zuom bîk a nei bawk nawh.

Natna hi thil huoisâr tak el a ni a. Pathien mî le mî naw inzâ bîk a nei naw a, mi suol le mi ̣a ditsak bîk a nei bawk nawh. Chûleiin natna le mihriem mizie hin inzawmna an nei nawh. Ei suol leia na tuor ei ni chuong naw a, ei ̣at lei rênga zuk hrisêl bêk bêk khawm ei ni chuong nawh.

Pathienin sie le ̣a hrietna a mi pêk seng a, chu chû hmang chun ei dam-na ding chu dap chawpin, a mi sukse theitu laka ei invêng el ding a nih. Pathien mit hmuah fel rak inla khawm, fâk le dâwn tieng ei insûm sî naw chun natna laka mi hum hum thei bîk naw nih. Ei Pathien hi thlier bîk nei lo a nîna tak khawm hi lâwm a um hle ruol ruolin, a kêrchâng chu a buoithlâkna a tam hei ti'ng ei tih. Ei fel lei le ei ̣at leiin a suolhai nêka vângnei lema a mi siem chuong naw a, a suolhai nêka hrisêl lemin a mi'n umtir chuong bawk nawh. Mi ̣ahai chungah nî inêngtirin, mi suolhai chungah khuo a'n durtir chuong nawh. A tâwi zâwngin, a ̣then chungah nî insattirin, a ̣then chungah ruo a'n sûtir ngâi bawk nawh.

Mi fel le ̣angkâi em em hai dâm chu, vângduoina tuokin natna sukdam thei lo hiel dâmin a tlâkbuok a. Mi suol hrem phû ngâwi ngâwi hai dâm chu hrisêl em emin an um nâwk a. A châng leh mi taima em em hai chu an thil thawnaah hlawsamin, mi thabo lem hai dâmin hlawtlingna an chang a. A mamaw ngâwi ngâwi hai nêkin a chuongliem neihai dâm chu malsâwmna vur sain an um lem a. Chuong ang khawvêla chêng chu ei ni a, a châng hin chu Pathien rorêl dân hi fair lo ngâwi ngâwia ei hriet châng a um a. A lakah ei nuor ngâwi ngâwi nî khawm a bo ngai nawh.

Pathien hin mi suol le mi ̣a hi thlier bîk lo nei sien la chu, chuong thilhai po po chu um lo ding a ni a. Mi suol thi zo pei ei t'a, ei khawvêl hi a hluotu ding ei um ta da'l ding a nih.

Ei chêngna khawvêla hin thil hi a lo um famkim khawp el. Mi suolin a suol râ a sîkna khawvêl le mi ̣hain a thil thaw ̣at râ a sîkna khawvêl ni nâwk

zie ka hrietsuok cho.

Tulaia Sajan hmuom chi hi a hratnaw kati leiin Raja le ka chawkpawla kalo hmuom hlaka. Amiruok chu July thla 2018 kum chun Sajan le Raja chu an pahni in ka zuola ka dehawn ta ah. Beisei nawkna khawm nei chuong loin ka hung umpeia.

Hun a hungliem peia kumtawpin Delhi tieng kafe suk le Kuber inhmui ham in ka zu tuokfûk nawka, inthiemlo deuin a bul ka zu ̣an nawka. Vengtieng ka hung suoka, sawt niloin ka tawpsan nawk ta ah, asan chu ka taksa in an rempui naw el bâka, a chung a Bible châng khi'n a mi fesan ngainaw lei anih *Sikhar,Talab, Tibur, Sajan, hmuom le hâwp chi hrim²,* ka tawpsan vawng ta ah. Ka bau chu a khuo a sawt ̣an tlat leiin Kom kuva tawiti ka fak nawka,

Nikhat chu bufak khawpa buoi rak² a kom kuva inchaw dinga ka umlai chun hi Bible chang hin ami hung dengchawr el ta ah.

Isai 55:2

Bu nisi lo ah iengdinga tangka in sêng am ana? *Khawp le tlaina ni silo ah iengdinga in tha in sêng am ana?* *Ka thu nguntakin ngai unla thiḷa chu fa ro.*

Hilai thu hi a hungtlung zet chun tawpsan katum ti khawm a ngai tanawh. Ka tâwpsan tawpa, Pathien zar choin vawisunni chen hin ka tâwpsan thei chu anih.

Mihriem lungrila thupa um, suolna cho niloin puotienga inthawk khawmin eilo in sukthienghlim hi a va pawimaw de aw! *In in sukthieng ding ani, kei kan thieng si ah* ati kha. Pathien angpuia siem le kuta bawllo Pathien In hi a suk pawrche tu ni loin, a sukthienghlim tu ni tum lem seng ei tiu.

Pathien In chu anthieng si ah, chu in chu nang le kei hi ei nih

Lalpan a thu mal misawm pek rawse.

PATHIEN TAWTAWRÂWT HUNG INRÎK DING NI - _INRING ZINGA UM A TUL ZIE

Jessai L. Neitham, Pune

Tulai chu khawvêl pumpui chu _Novel Coronavirus_ (COVID-19) natna hrî leiin ei so sup sup el chu a ni hi. Chanchinthar, Chanchinbu le Internet group haia ei thu tiem le insuohai hrim hrim thu dangin a khûmkhêl thei nawh ni takin an lang. Ni ding hrim rêng a nih.

India ram ngeiah khawm hi natna invawi chu hril lo, thi khawm an um dêr tah a. Tû taka kan khawsak mêkna Pune (Maharashtra) ah khawm hi natna invawi an um ve ta leiin, state sawrkârin district iemani zâta March 31, 2020 chen office le school châwl a puong pha hiel a. Mipui pungkhâwm thilhai hrim hrim _ (social & religious function, cinema hall, shopping mall, etc.)_ khawm khap le cancel a nih. Hi sawrkâr thusuok hin Biekin inkhâwmhai chen khawm a huomsa ni a hrietna leiin, Pune hmuna Hmar nau mi 120 chuong umhai, Pathienni zâta Hmar Christian Fellowship Pune (HCFP) ti hming puta kan inkhâwmna Biekin neituhai khawma Biekin khâr a ni hri ding thu kan ðuoituhai kuomah an hung intlun nghêl nghê a nih.

Kan chêngna (locality) lâi tak chu hi natna invawi le, a hrî hi a la hung tlung phâk naw deu ni a hriet a ni a. Amiruokchu, Pathien Thû inchûka kan umna Union Biblical Seminary (UBS) campus a chêng inchûklâi, zirtirtu le sêngkuo mi 350 chuonghai chu, fîmkhur thila ding tiin, zâni, Inrinni zântieng dâr 5:30 p.m. a inthawk khan Seminary thuneituhâ'n, 'emergency' tak meu thilah ngawt naw chu, kârkhat sêng tukhawm compound puotienga suokdawk theilo dingin thu an mi puongkhum phawt chu a nih. _ (Tuta kâr tâwpa exam ðan ding kan ni a, ieng ti di'm a nih ti khawm hril thei hrîlo a nih)._ Inhrillâwk taluo um lova, zâni, sîn bu fâk hun lâi vêl (chawhnung) a thuneituhâ'n 'message' hmanga hi thu an hei thêdar zet chu, a bîkin, sêngkuoa umhai chu fâk le dâwn thila mamaw zuolhai ngaituona'n lungril a fang hne ang reng khawp el.

Hmawsaruma bazâr hnâi lâi vêla kan zuk suokdawk hman hrâm lâi hunah

chun ka lungrilah thu dang deiin a mi'n chiezawp ta char char lem a. Chu thu chu hi a hnuaia ang hin a nih,

Coronavirus hrî inlêng leia khawvêl mipui ei so mup mup el ang ku hin *Isu Hungnâwkna* ding ku hi buoipui sup sup inla ða ding a na maw, tiin. Chu zet chun chu *'Kristien indik'* le *'Kristien ða'* _ (true practicing Christian)_ khawm ei pung pha mâwi el râw'm!!

Ei Lalpa Isu'n a hril angin, chu Ni le Hun ding hlak chu Pa chau naw chu a hrie an um si naw a _ (Matt. 24:36)_ . *Ei inringnaw kâr taka Tawtawrâwt a hung inrîk hunah* _ (1 Thess. 4:16-17)_ chu tulaia ei buoi ang nêka nasa 'râphtlâk' hman hin mipui la chî âi nasa zuol ding ei na. Thâwklekhata vân sôm laia lâk kâia um pâwl um ei ta, hnuaia mâksan pâwl khawm an um ngei ding a na. Chuleiin, *chiengkâwka* Pathien neitu (piengthar) le inpeisa hieuva um hi a pawimawin, a va thlamuong thlâk hem hem de aw. Kristien inti ringawt hi a huntâwk naw a, thi thlamuongna neitu le thonâwkna thilthawtheina hmuchiengtu ni hi a pawimaw tak zet el a nih. Pathien thû, hla hmanga ei lo sak rawp, _ "Vânram Ropui tak Chanchin... Aw Vânram mawi inhawi tak chu, ...tlung vêng ka tih chu ram inhawi le mawi chu,"_ hin a mi suk thlamuong zuol ngei de.

Hi natna hrî ðibaium tak lei hin Pathien Hring bie le neituhai hi 'tension' le 'panic' el ding ei ni naw a, a thei ang china fîmkhur hle ding ruok chu ei nih.

lengpo khawm ei chungah hung tlung sienla ei Lalpa tuok dinga inpeisa hieuva um hi a pawimaw tak a nih. _ "Ka ta dinga ðhanaw ka Lalpa'n rêl naw nih..."_ ti hla hmang hin Lalpa thlamuongna'n min thuom thar tâwl seng raw se.

Pathienni hmang inhawi seng ro.

N.B. Hi thu hi zânita ka lungrila sipliêm zuol êm êm, inthlahrung tak puma ka hung kâpkâi a nih.